

16.6.2009

11/2009/100

Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2009-1131/722
Stn dnri	
Saap./Anl.	24-06-2009

LAUSUNTO KAUPUNGINHALLITUKSELLE UUDENMAAN
MAAKUNTASUUNNITELMAN 2033 LUONNOKSESTA

Ymk 2009-1133
Khs 2009-1131

ESITTELIJÄ

Hallintokeskus pyytää ympäristölautakunnan lausuntoa 19.6.2009 mennessä (lausuntopyyntö 18.5.2009).

Maakuntasuunnitelma on maakunnan pitkän aikavälin strateginen kehittämissuunnitelma. Se laaditaan joka neljäs vuosi. Maakuntasuunnitelmalla 2033 korvataan maakuntasuunnitelma 2030. Suunnitelman hyväksyy maakuntavaltuusto.

Maakuntasuunnitelmassa esitetään maakunnan yhteinen tahto, mitä halutaan tehdä. Maakuntakaavassa ja maakuntaohjelmassa sekä sen toteuttamissuunnitelmassa esitetään, miten tahtotila toteutetaan.

Visio, strategiset tavoitteet ja toimintalinjaukset

Maakuntasuunnitelman 2030 visio on *Uusimaa on hyvinvoivien ihmisten kansainvälisesti kilpailukykyinen metropolialue*. Uudenmaan maakuntasuunnitelman 2033 luonnoksessa visio on *Uusimaa on kansainvälinen hyvinvoivien ihmisten vetovoimainen metropolialue*.

Nykyisessä maakuntasuunnitelmassa 2030 vision osoittamaan tavoitteeseen pyritään neljällä teemalla 1. Asuminen, 2. Elinkeinot ja osaaaminen, 3. Hyvinvointi ja 4. Infrastruktuuri ja ympäristö. Luonnoksessa 2033 visio konkretisoidaan kuudeksi strategiseksi tavoitteeksi, jotka pyritään toteuttamaan strategisilla toimintalinjoilla.

Strateginen tavoite 1

Uudenmaan ja sen eri osien roolit on tunnistettu. Maakunnan eri osien erilaisia vahvuuksia hyödynnetään ja siten luodaan edellytykset koko maakunnan väestön hyvälle elämälle.

16.6.2009

Strateginen valinta 1.1: Uudenmaan aluekehittäminen perustuu metropolimalliin.

Strateginen valinta 1.2: Pääkaupunkiseudun vahvuus hyödynnetään ja pääkaupunkiseudun ulkopuolisten keskusten ja niitä ympäröivien maaseutualueiden omaperäistä elinvoimaisuutta tuetaan.

Strateginen tavoite 2

Turvataan edellytykset väestön hyvinvointi- ja koulutuspalvelujen tuottamiselle koko maakunnassa.

Strateginen valinta 2.1: Edistetään työperäistä maahanmuuttoa Uudellamaalle.

Strateginen valinta 2.2: Uudellamaalla edistetään työikäisen väestön korkeaa työhön osallistumisastetta.

Strateginen tavoite 3

Uusimaa houkuttelee investointeja ja yrityksiä.

Strateginen valinta 3.1: Uudellamaalla kehitetään logistisia ratkaisuja, jotka edistävät alueen saavutettavuutta.

Strateginen valinta 3.2: Vahvistetaan kansainvälistä mielikuvaa: Uusimaa on lähellä, osana Itämeren suuraluetta.

Strateginen valinta 3.3: Luodaan Uudenmaan yrityksille edellytyksiä löytää ja rakentaa strategisia kumppanuuksia ulkomaalaisten yritysten kanssa.

Strateginen tavoite 4

Uusimaa on Itämeren piirin merkittävin innovaatiokeskittymä.

Strateginen valinta 4.1: Uudestamaasta luodaan asiakastarpeesta lähtevä avoin innovaatioympäristö, jossa hyödynnetään maakunnan eri alueiden vahvuudet.

Strateginen valinta 4.2: Luodaan edellytyksiä tiede- ja tutkimuslähtöisen sekä käytäntölähtöisen innovaatio toiminnan yhdistämiselle.

Strateginen valinta 4.3: Yliopistoverkostoa kehitetään monitieteisen Aalto-mallin mukaisesti edistämällä kontakteja ja kommunikaatiota.

Strateginen valinta 4.4: Kestävää kehitystä edistetään innovaatiolla.

16.6.2009

Strateginen tavoite 5

Uudenmaan yhdyskuntarakenne on toimiva ja tehokas, energian käyttöä ja liikkumistarvetta vähentävä sekä hyvinvointia edistävä.

Strateginen valinta 5.1: Yhdyskuntarakennetta kehitetään kestäväällä tavalla hyödyntäen ensisijaisesti olemassa olevaa infrastruktuuria.

Strateginen valinta 5.2: Maankäytössä pureudutaan liikkumistarpeen vähentämiseen työmatkoissa, vapaa-ajan liikkumisessa ja palveluissa.

Strateginen tavoite 6

Uusimaa on Suomen ensimmäinen hiilineutraali maakunta ja ilmastomuutokseen sopeutumisen edelläkävijä.

Strateginen valinta 6.1: Uusiutuvien energiamuotojen käyttöä lisätään ja niiden tekniikoita kehitetään energiaa säästäviksi ja vähäpäästöisiksi.

Strateginen valinta 6.2: Rakentamisessa siirrytään kestävään elinkaarirajatteluun.

Maakuntasuunnitelman luonnos on nähtävillä Uudenmaan liiton internet-sivuilla www.uudenmaanliitto.fi

Ympäristölautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon esittelijän muutetun ehdotuksen jälkeen.

Esityslistan sivulle 10 kolmannen kappaleen jälkeen lisätään teksti: "Maakuntasuunnitelmasta puuttuu tavoite uusmaalaisen luonnon monimuotoisuuden turvaamisesta. Ilmastomuutoksen hillitsemisen lisäksi on syytä asettaa selkeät tavoitteet siitä, kuinka Uudenmaan luonto säilyy monimuotoisena. Myös geologisten muodostumien suojelu on otettava osaksi maakuntasuunnitelmaa. Luonnonarvoilla on merkittävä vaikutus myös asukkaiden viihtyisyyteen.

Nykyiset suojelualueet eivät yksinään riitä pysäyttämään lajien uhanalaistumista ja luonnon monimuotoisuuden vähenemistä. Kattava ja yhtenäinen viheralueverkosto, jossa on osoitettu luonnon ydinalueet toimii suojelualueiden suojavyöhykkeinä ja virkistysalueina asukkaille.

Suojelutoimenpiteet ja –tavoitteet tulisi integroida osaksi maakunnan suunnittelua.

16.6.2009

Ympäristölautakunta esittää, että maakuntasuunnitelmaan lisätään omaksi strategiseksi tavoitteeksi arvokkaan maa- ja kallioperän sekä luonnonsuojelu."

Lauri Alhojärvi esitti lisättäväksi esityslistan sivulle 10 lisäyksiä "Strateginen tavoite 2:

Eläkeikää ei pidä nostaa. Sen sijaan on tutkittava 30-tuntisen työviikon vaikutuksia työttömyyteen.

Strateginen tavoite 4:

Yliopistoja ei pidä kehittää Aalto-mallin pohjalta, vaan säilyttäen niiden autonomia ja lisäten opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksia opinahjonsa päätöksentekoon.

Strateginen tavoite 5:

Joukkoliikenteen houkuttelevuuden lisäämiseksi on syytä myös alentaa lippujen hintoja.

Lausunnon loppuun vielä yleinen tavoite:

Tuotannon kasvun sijaan tuotantoa ja kulutusta täytyy vähentää.

Jatkuva kulutuksen kasvu ei sovi yksin kestävän kehityksen ajatuksen kanssa." Esitystä ei kannatettu ja se raukesi. Alhojärvi jätti eriävän mielipiteen.

Uudenmaan maakuntasuunnitelman 2033 luonnoksen visiossa korostetaan samoja elementtejä kuin nykyisen maakuntasuunnitelman 2030 visiossa: kansainvälisyyttä, ihmisten hyvinvointia ja metropolialueen vetovoimaisuutta.

Maakuntasuunnitelma on luonteeltaan yleispiirteinen pitkän aikavälin asiakirja, ja visiota pyritään konkretisoimaan strategisilla tavoitteilla ja valinnoilla. Ne jäävät kuitenkin luonnoksessa vielä liian yleisiksi. Myös maakuntasuunnitelmassa olisi tärkeää tunnistaa ja kertoa mm. mitä Uudenmaan eri osien erilaisia vahvuuksia halutaan hyödyntää ja mitkä metropolit ovat Uudenmaan tärkeimpiä kilpailijoita, kun alueen veto-voimaa ja kilpailukykyä aiotaan parantaa.

Helsingissä on juuri laadittu ja hyväksytty kaupungin strategiaohjelma 2009 – 2012. Siinä esitetään monia samoja hyviä tavoitteita kuin Uudenmaan maakuntasuunnitelman 2033 luonnoksessa. Kaupunginvaltuuston hyväksymässä ohjelmassa yleiset tavoitteet konkretisoidaan toimenpiteiksi. Näin kaupungin organisaatio ja asukkaat tietävät, mitä päätöksentekijät haluavat ja lupaavat.

16.6.2009

Edellisen maakuntasuunnitelman 2030 laatimista pohjustettiin mielenkiintoisella skenaarioprojektilla Uudenmaan tulevaisuus 2035, utua vai totta. Uusi maakuntasuunnitelma 2033 laaditaan aikana, jolloin taloudelliset olosuhteet ovat muuttuneet yllättävän voimakkaasti. Taloustilanne vaikuttaa monella tavoin seudun kehittämiseen.

Maakuntasuunnitelman 2033 pohjaksi tarvittaisiin toimintaympäristön muutosten ennakoitua ja analysoitua sekä eri kehityspolkujen ja niiden vaikutusten tarkastelua, jotta Uudenmaan kehittämisessä vision suuntaan osattaisiin varautua toimintaympäristön nopeastikin tapahtuviin muutoksiin.

Ympäristönäkökohdat ja kestävä kehitys välttämättömyys ovat entistä selkeämmin esillä myös maakuntasuunnitelman luonnoksessa. Itämeren tilan parantamista, ilmastomuutoksen hillitsemistä, yhdyskuntarakenteen kehittämistä ja energiapolitiikkaa koskevat tavoitteet ovat erittäin tärkeitä. Ilmastomuutoksen hillitseminen ja muutoksiin varautuminen vaativat tehokkaita toimia ja uudenlaisia yhteistyömalleja myös Uudellamaalla. Suomen ensimmäiseksi hiilineutraaliksi maakunnaksi ja ilmastomuutokseen sopeutumisen edelläkävijäksi kehittyminen on kunnianhimoinen ja vaativa haaste.

Strateginen tavoite 5 asettaa koko Uudellemaalle tavoitteeksi yhdyskuntarakenteen kehittämisen kestäväällä tavalla hyödyntäen ensisijaisesti olemassa olevaa infrastruktuuria. Pääkaupunkiseudun ja erityisesti Helsingin yhdyskuntarakennetta onkin tiivistetty johdonmukaisesti, mutta muualla Uudellamaalla hajautumiskehitys etenee. Seudun asuin- ja työssäkäyntialueet ovat jatkuvasti laajenemassa. Työmatkat pidentyvät ja vapaa-ajan liikenne lisääntyy.

Strategisen valinnan 6.2 mukaan rakentamisessa siirrytään elinkaarirajatteluun. Energiansäästöissä ja hulevesien hallinnassa on monia kehityshankkeita käynnissä. Kireät tavoitteet päästöjen vähentämiseksi ja energiatehokkuuden parantamiseksi edellyttävät tutkimusten ja selvitysten lisäksi innovatiivisuutta toimenpiteiden löytämisessä ja selkeitä päätöksiä. Erityisesti vanhan rakennuskannan energiatehokkuuden parantaminen vaatii myös uusia rahoitustapoja.

Maakuntasuunnitelmasta puuttuu tavoite uusmaalaisen luonnon monimuotoisuuden turvaamisesta. Ilmastomuutoksen hillitsemisen lisäksi on syytä asettaa selkeät tavoitteet siitä, kuinka Uudenmaan luonto säilyy monimuotoisena. Myös geologisten muodostumien suojelu on otettava osaksi maakuntasuunnitelmaa. Luonnonarvoilla on merkittävä vaikutus myös asukkaiden viihtyisyyteen.

16.6.2009

Nykyiset suojelualueet eivät yksinään riitä pysäyttämään lajien uhanalaistumista ja luonnon monimuotoisuuden vähenemistä. Kattava ja yhtenäinen viheralueverkosto, jossa on osoitettu luonnon ydinalueet toimii suojelualueiden suojavyöhykkeinä ja virkistysalueina asukkaille.

Suojelutoimenpiteet ja -tavoitteet tulisi integroida osaksi maakunnan suunnittelua.

Ympäristölautakunta esittää, että maakuntasuunnitelmaan lisätään omaksi strategiseksi tavoitteeksi arvokkaan maa- ja kallioperän sekä luonnonsuojelu.

Kirje kaupunginhallitukselle (PL 1), pöytäkirjanote ympäristönsuojelu- ja tutkimusyksikölle (Pulkkinen).

Lisätiedot:

Pulkkinen Pirkko, johtava ympäristötarkastaja, puhelin (09) 310 31518

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Lea Saukkonen
puheenjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pirjo Moberg
vs. hallintosihteeri